

אכלה מועד-ה'

הלכות למועדי ישראל
בתוספת סגולות והנהגות

ראש השנה שחל בשבת

מאת הגאון רבי משה יוחאי רוז שליט"א | רב ק"ק 'תפילה למשה' וראש כולל 'פלא יועץ' לוד

סדר ליל
ראש השנה
הקידוש
עמוד 3-4

הכנה לראש השנה

א. ערב ראש השנה הוא יום האחרון בשנה, וקבלו חכמינו ז"ל שכל העושה תשובה יום אחד בשנה חשוב כאילו שב כל השנה, ולכן נכון להשתדל בו בלימוד ובעבודת ה' יחד עם ההכנות המרובות לחג.
ב. מצוה לטהר עצמו בטבילה במקוה, כדי שיתפלל תפלת ראש השנה בקדושה ובטהרה, ויעיל הדבר לקבל תפלתו. ויכוין בטבילתו להשליך מעליו כל הטומאות וכל המחשבות זרות שנתדבקו עמו כל ימות השנה. ולכתחילה יש לטבול אחרי שעה חמישית (11.38).
ג. מי שאינו יכול לטבול, ישתדל לשפוך על עצמו תשעה קבין מים ברצף, מהמקלחת או מדלי מים. ושיעור זה הוא כשתים עשרה וחצי ליטר.
ד. ואם אינו יכול לשפוך עליו תשעה קבין מים, מחמת איזו סיבה, אזי יטהר ידי בנטילת ארבעים נטילות, כסדר הזה: תחילה יטול ידיו עשר פעמים לסירוגין, ובכל נטילה ונטילה יכוין באות אחת משם הוי"ה במילוי יודי"ן (י"ד ה"י וי"ו ה"), ואחר כך יטול ידו הימנית עשר פעמים ברצף, ושוב יטול ידו השמאלית עשר פעמים, ויכוין בכל נטילה באות אחת מן השם הנזכר. ויעלה לו כאילו טבל.

יום ששי - כ"ט באלול

הכנות להג

ה. יש לזכור להכין מיום ששי "נר נשמה" (עדיף של 48 שעות), בכדי שיוכלו לקחת ממנו אש להבדלה ולהדלקת נרות של ליל החג השני במוצאי-שבת, וכן להדלקת הגז אם ירצו לבשל.
ו. כמו כן יש להכין נייר טישו חתוך, מפות, שקיות ורדיד אלומניום (נייר כסף) וכדומה, כפי מה שנצרך לשני הימים, כיון שאסור לחתכם בחג.
ז. אלו שיש להם בכירים של הגז, מצת המבעיר את האש באופן אוטומטי עם סיבוב הכפתור, ומעוניינים לבשל בגז בחג, ינתקו מיום ששי את שקע החשמל, וידליקו בחג מאש לאש.
ח. המשתמשים במקרר בעל התקן שבת, יזכרו להפעיל אותו על מצב של נטרול המערכת לזמן המירבי (72 או 80 שעות), בכדי שלא יחזור באמצע החג למצב חול.
ט. אסור להדביק ביום-טוב נר שעוה על ידי חימום הנר והמסת השעוה על הפמוט, ולכן עדיף להכין מיום ששי מערכת נרות נוספת לצורך הדלקת נרות של ליל החג השני.
י. והמדליקים בפתיל צף, ישחילו לכתחילה את הפתילה במצוף מיום ששי, ואם לא עשו כן מותר להכניסה לתוך המצוף ביום-טוב, ובתנאי שהנקב פתוח.

הדלקת נרות של שבת ויום טוב

יא. לפני הדלקת הנרות תברך: 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של שבת ויום טוב'.

יב. נכון שלא לברך 'שהחיינו' בהדלקת הנרות. ולמנהג רוב בני אשכנז מברכים שהחיינו בהדלקה.

תפילות ראש השנה

יג. מאד יזהר האדם בתפלת מנחה של ערב ראש השנה, כי היא התפלה האחרונה בשנה, והכל הולך אחר החיתום.
יד. יכוין מאד בתפלת ערבית, כי היא התפלה הראשונה בשנה, ועל ידה זוכה להעלות כל התפלות אשר נדחו במשך השנה מחסרון כונה.
טו. תפלות ראש השנה יש להתפלל בשמחה, בכונת הלב ובהתעוררות.
טז. יש להזהר שלא לשכוח את התוספות בתפילה, כגון "המלך הקדוש" וכדומה, כדי שלא יגיע לאיסור ברכה לבטלה.

קידוש ליל ראשון של חג

יז. רבנו יוסף חיים כתב שבלי ליל ראש השנה שחל בשבת לא יאמרו נוסח "שלוש עליכם" ו"אשת חיל". ויש נוהגים לאמרם, וכל אחד יעשה כמנהגו.
יח. טוב לומר את פסוקי הברכה והתפילה לשנה טובה שתיקן הבן איש חי וכתובים במחזורים (ונדפסו להלן עמוד 3).
יט. לדעת רבנו האר"י אומרים את הקידוש מעומד.
כ. **סדר הקידוש:** שלש ברכות: 1. 'בורא פרי הגפן', 2. 'אשר בחר בנו מכל עם', 3. 'שהחיינו'. ויש להזכיר את יום השבת בברכת הקידוש. ולכן כדאי לקדש מתוך המחזור כדי שלא יטעה בנוסח הברכות. (ולהלן עמוד 4 נדפס נוסח הקידוש).
כא. נוהגים להטביל את הלחם בסוכר, ויש שטובלים בנוסף גם במלח.
כב. אם יש לו פרי חדש שלא בירך עליו שהחיינו (כגון רימון), עדיף שלא להביאו לשלחן עד אחרי הקידוש, ולכל הפחות יכסה אותו, ויכוין שלא לפטרו בברכת שהחיינו שבקידוש.

סימני ליל ראש השנה

כג. רבותינו תקנו לאכול בליל ראש השנה כמה דברים שיהיו לסימן טוב. ויש מנהגים רבים בסדר האכילה והברכות. וכל אחד יעשה כמנהגו, ובלבד שיכוין לבו לשמים. (ולהלן עמוד 4 נדפס הסדר).
כד. עדיף לעשות את סדר הסימנים אחרי נטילת ידיים והמוציא ואכילת כזית לחם.
כה. יש לברך על התמרים 'בורא פרי העץ', ורק אחר שיטעם ממנו חתיכה יאמר את ה'יהי רצון'.
כו. בברכת התמר יכוין לפטור גם את שאר פירות העץ שיאכל אחר כך, כגון הרימון והתפוח.
כז. אין לברך על ירקות מבושלים (רוביא ודלעת וכדומה) באמצע הסעודה.

קידוש ליל שני

מג. לדעת רבנו האר"י אומרים את הקידוש מעומד, למרות שיש בו הבדלה.

מד. **סדר הקידוש:** חמש ברכות שסימנם יקנה"ז (=יין קידוש נר הבדלה זמן): 1. 'בורא פרי הגפן', 2. 'אשר בחר בנו מכל עם', 3. 'בורא מאורי האש', 4. 'ברוך.. המבדיל בין קודש לקודש', 5. 'שהחיינו'. (ולא מברכים על הבשמים). וכדאי לקדש מתוך המחזור כדי שלא יטעה בנוסח הברכות (ולהלן עמוד 4 נדפס נוסח הקידוש).

מה. ברכת 'בורא מאורי האש' יברך על נר שהדליק מאש מצויה. ואפשר לברך גם על הנרות שהדליקו לכבוד יום טוב. [ובמקום צורך אפשר לברך גם על הנר-נשמה שהיה מוכן מערב יום טוב, ובלבד שתהא האש גלויה לפניו ולא שתראה מבעד לזכוכית].

מו. מי שטעה בהבדלה, ובחתימת הברכה במקום לסיים 'המבדיל בין קודש לקודש' אמר: המבדיל בין קודש "לחול", אינו צריך לחזור ולברך. מז. אסור לכבות את נר ההבדלה. (ולכן לא ישתמשו בנר ההבדלה הגדול, אלא ידליקו נר קטן (-נרונית) או שישתמשו בנר נשמה כנ"ל). מח. גם בליל שני מברכים "שהחיינו". ואם אפשר טוב להביא פרי חדש על השולחן, ולכוין עליו.

מט. ירבו קצת בסעודת ליל החג שחל במוצאי שבת, לכבוד סעודה רביעית.

תהילים בראש השנה

נ. טוב לקרוא את כל ספר התהילים שני פעמים בראש השנה, ובסך הכל הם שלש מאות מזמורים כמנין "כפר". וצריך לקרוא במיתון ובכוונה.

נא. טוב שלא לישון בראש השנה בשעות היום. ובמקום צורך יש להקל בשינה אחר חצות היום (12.38).

נב. יזהר בהנהגותיו בימים אלו ויהיה לסימן טוב לכל השנה.

מהלכות יום טוב

בישול ואוכל נפש

נג. אסור להדליק אש ביום טוב, כגון להדליק גפרור או מצית, ויש להעביר אש מאש שדולקת מלפני החג.

נד. אסור לכבות הגז באופן הרגיל. ולכן יש הנוהגים להשתמש בשעון גז (הנקרא "חגז"), ויזכרו לחבר אותו לפני כניסת החג.

נה. אם יש צורך להנמיך את להבת הגז בכדי שלא ישרף האוכל, הדבר מותר, רק שלא יכבה לגמרי.

רחיצה ביום טוב

נו. מותר לרחוץ כל גופו במים חמים שהוחמו מערב יום טוב, או על ידי דוד-שמש, ודוקא במקלחת פרטית, אבל במרחץ ציבורי אסור לרחוץ במים חמים. ואולם מותר לטבול במים חמים.

נז. הרוחץ בהיתר, וכן הטובל במקוה טהרה, צריך לזהר שלא יסחוט, כגון בשעת ניגוב ראשו או גופו, ולכן ינגב הראש בנחת שלא יסחוט השיער. וגם לא ישתמשו בספוג רחצה.

כח. את סדר אכילת הסימנים יעשו בשני הלילות. ויש שמוסיפים לעשות כן גם ביום.

כט. יש נמנעים מאכילת דגים בראש השנה, ויש נוהגים לאכלם ולומר 'שנפרה ונרבה דגים'. ואמנם השנה שחל בשבת לא יבטל מנהגו מלאכול דגים כמו בכל שבת.

ל. הנוהגים לאכול דגים ואוכלים גם בשר ראש של כבש וכדומה, יזהרו לרחוץ ידים ולאכול ביניהם משהו אחר לקינוח הפה. כפי המבואר בשלחן ערוך (יורה דעה סימן קטז ס"ג).

לא. טוב וישר לקרוא על שלחנו בנעימה משניות מסכת ראש השנה, ונדפסו במחזורים.

לב. יברך ברכת המזון בקול רם, כי הקול מעורר את הכונה, וגם יהיה לו לעזר שלא ישכח לומר את תוספת 'עלה ויבוא'. ובפרט שהיא ברכת המזון הראשונה בשנה ותועיל להיות לו לסימן טוב לכל השנה, ויודים להזכיר "רצה והחליצנו".

איסור הכנה מיום טוב ראשון לשני

לג. כל דבר שיש בו "הכנה", אסור לעשותו מיום טוב ראשון לשני. לד. ולכן אסור להדיח את הכלים שנשארו מסעודת הבוקר (או סעודה שלישית) לסעודת ליל שני, אלא אם כן עתיד להשתמש בהם במשך היום, או אם הדבר מפריע לו ביותר. וכן אסור לערוך את שלחן החג עד אחר צאת הכוכבים (שעה 19:08 אופק ת"א).

לה. אמנם לטאטא ולסדר את הבית, ולפנות את השלחן בכדי שיהיה המקום מסודר - מותר.

לו. כמו כן מותר להחזיר למקרר או למקפיא את המאכלים שהיו בו מקודם לכן, בכדי שלא יתקלקלו.

לז. חלות קפואות וכן מאכלים המבושלים מותר להוציאם מתא ההקפאה בכדי שיפשירו ויהיו ראויים לאכילה בסעודת ליל החג, אך יקדימו להוציאם מוקדם ולא סמוך לשקיעה. [ובמקום צורך מותר להוציא גם בשר חי קפוא מתא ההקפאה להפשירו לצורך סעודת החג, ובתנאי שיוציאו בעוד היום גדול שסיפק להפשיר ויהיה בגדר "ראוי לאומצא" (וכמבואר היטב בשו"ת "מין משה" ח"א סימן יט)].

מוצאי שבת - ליל שני של ראש השנה

לח. בצאת השבת לפני שמתחילים בהכנות של הלילה השני, יש לומר "ברוך המבדיל בין קודש לקודש" [בלא הזכרת שם ומלכות], או להתפלל ולומר בתפילת העמידה את נוסח "ותודיענו".

הדלקת נרות

לט. הדלקת הנרות אחרי צאת השבת, (שעה 19:22 - אופק ת"א). ולנוהגים כשיטת רבנו תם בשעה 19:55 (וי"א: 20.08).

מ. מותר להוציא את הפתילות המשומשות של נרות שבת, ולשים במקומם פתילות חדשות. ועדיף להוציאם בשינוי.

מא. לפני ההדלקה תברך: 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר של יום טוב'.

מב. יש להזהר להדליק מאש לאש, ולא ליצור אש חדשה על ידי גפרור. ואחר ההדלקה אסור לכבות את הנר שהדליקה ממנו נרות, וכן אם העבירה אש על ידי גפרור תניחנה בנחת כדי שלא יכבה על ידי הנחתה.

פרנס הגליון

הגליון נתרם להצלת

דו"ע בן קרן הי"ו

לזיווג הגון בקרוב והצלחה בכל מעשי ידיו.

לתצחחות על גבי הגליון: 058-764-7844

עיצוב והפקה:

058-764-7844

הגליון יו"ל ע"י כולל "פלא יועץ"

ע"ש רבנו אליעזר פאפו זיע"א

לשוחפות בתורה: 058-445-6041

להזמנת מודעו הרב לשיעורים: 053-418-0626

לכל עניני הגליון: r7647844@gmail.com

זמני השיעורים בשבת קודש

שעה 15:00 - בית המדרש "ביע אומר", שדרת בתי הכנסת, לוד

שעה 16:30 - בית הכנסת "תפילה למשה", המצביאים 5, לוד

השיעורים בימי החול משודרים בקול הלשון: *6761

וניתנים לצפייה ביוטיוב בערוץ שיעורי מודעו הרב

לארכיון השיעורים: 03-617-1068 שלוחה 33

סדר ליל ראש השנה

טוב לומר "פתח אליהו" עד "קום רבי שמעון", ואחר כך יאמר:

ונח מצא חן בעיני ה': שנים עשר פעמים

ויזרע יצחק בארץ והיה וימצא בשנה ההיא מאה שערים, ויברכהו ה': שנים עשר פעמים

בי עמד מקור חיים, באורך נראה אור: עשר פעמים

אור זרע לצדיק, ולישרי לב שמחה: שבע עשרה פעמים

ואמרתם כה לך, ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום: עשר פעמים

תחל שנה וברכותיה:

תפלה נפלאה מרבנו יוסף חיים זיע"א

אנא ה' האל הגדול הגבור והנורא:

תפתח לנו שערי מדע, בזכות בניהו בן יהוידע:

תפתח לנו שערי נדבה, בזכות רבי יהודה בן בבא:

תפתח לנו שערי סמיכה, בזכות הנביא מיכה:

תפתח לנו שערי עליה, בזכות רבי יהושע בן פרחיה:

תפתח לנו שערי עזרה, בזכות רבי יהודה בן בתירה:

תפתח לנו שערי פרנסה, בזכות רבי חנינא בן דוסא:

תפתח לנו שערי פדיה, בזכות רבי יהושע בן חנניה:

תפתח לנו שערי פריה ורביה, בזכות חנניה מישאל

ועזריה:

תפתח לנו שערי צדקה, בזכות שרה ורבקה:

תפתח לנו שערי צדיק חי, בזכות רבי שמעון בן יוחאי:

תפתח לנו שערי קץ הימין, בזכות הצדיק בנימין:

תפתח לנו שערי קבלת תחנון, בזכות יהושע בן נון:

תפתח לנו שערי רוממות אל, בזכות דוד מלך ישראל:

תפתח לנו שערי שבע, בזכות הצדקת אלישבע:

תפתח לנו שערי תעודה, בזכות חזקיהו מלך יהודה:

תפתח לנו שערי תבונה, בזכות הנביא יונה:

תודיעני ארח חיים, שבע שמחות את פניך, נעמות בימין נצח: אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא: פתוב: ישא ברכה מאת ה', וצדקה מאלהי ישעו: והיה כעץ שתול על פלגי מים, אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול, וכל אשר יעשה יצליח:

אנא ה' האל הגדול הגבור והנורא:

שנה זו תהיה שנת לוויה, השנת בשמן ראשי בוסר רויח:

שנה זו תהיה שנת מעלה, תשואות חן חן לה:

שנה זו תהיה שנת נדבה, ועל כל פשעים תכסה אהבה:

שנה זו תהיה שנת סמיכה, צוה ה' את הברכה:

שנה זו תהיה שנת עזרה, ששון ושמחה ימצא בה, תודה

וקול זמרה:

שנה זו תהיה שנת פרנסה טובה, ומלאו פני תבל תנוכה:

שנה זו תהיה שנת צהלה, חן וחסד ורחמים ורוח והצללה:

שנה זו תהיה שנת קרון פנים, עטרת זקנים ותפארת בנים:

שנה זו תהיה שנת רחמים, ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים:

שנה זו תהיה שנת רצון, והנה רחל באה עם הצאן:

שנה זו תהיה שנת אורה, ונהיה חכמים ונבונים בתורה:

שנה זו תהיה שנת ברכה, והיתה לה' המלוכה:

שנה זו תהיה שנת גילה, סלו סלו המסלה:

שנה זו תהיה שנת דיצה, ה' משכני אחריך נרוצה:

שנה זו תהיה שנת הצלחה, ונסו יגון ואנחה:

שנה זו תהיה שנת ועד טוב, בי ה' יתן הטוב:

שנה זו תהיה שנת זמרה, ולילה כיום ואיר בחדשך באורה:

שנה זו תהיה שנת חנינה, ופדניי ה' ישובון ובאו ציון ברגה:

שנה זו תהיה שנת טובה, אמרו לבת ציון הנה ישעך בא:

שנה זו תהיה שנת ישר, מה נאוו על ההרים וגלי מבשר:

שנה זו תהיה שנת כלכלה, ארני אלהים יצמיח צדקה ותהלה:

לידידנו הנכבדים!

תומכי ומחזיקי
הכולל

שנה טובה ומבורכת

לכם ולכל בני בתיכם!

זכות התורה תגן בעדכם אלף המגן,

כתיבה וחתימה טובה. אמן.

מאחל מקרב לב,

הרב משה יוחאי רז

ראש הכולל

ורב ביהכ"ס תפילה למשה

שָׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת שְׁלוֹם, ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:
שָׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת תְּשׁוּעָה, וְהָיָה הָעָקֵב לְמִיִּשׁוֹר וְהָרָמְסִים

אָפּאָה' ה' הוֹשִׁיעָה נָא, שְׁנֵי פַעַמִּים אָפּאָה' ה' הַצְלִיחָה נָא: שְׁנֵי פַעַמִּים

כשחל בשבת מוסיף: יום השישי: ויכלי השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מקל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מקל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

סְבָרֵי מְרִנָּה. לְחַיִּים: בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַתְּמָרִים:

בשנה שיום טוב שני של ראש השנה חל במוצאי שבת, מוסיפים שתי ברכות אלו לפני ברכת "שהחיינו":

גם בליל שני מברכים "שהחיינו". ואם אפשר טוב להביא פרי חדש על השולחן, ולכוין עליו:

סדר הסימנים

תמרים

רזביא, לזביא

בהתאם

קרא, קרע (דלעת)

זֶהוּ רִצּוֹן מִלִּפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּקְרַע רוּעַ גֹּזֵר דִּינֵנוּ, וַיִּקְרָא לִפְנֵי זְכִיתָנוּ.

רִימּוֹן מִתּוֹק

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּתְּחַדֵּשׁ עֲלֵינוּ שָׁנָה מְבֹרָכָה וּמְנוּחָה, מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה.

ראש כבש

